

Зуб Богдан Юрійович
студент групи С-ЮД-614(к)
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник: начальник
відділу організації наукової роботи,
доктор філософських наук
Марченко О.В.*

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

У соціальному вимірі освіта стає домінуючою підсистемою суспільства, яка: визначає рівень і якість розвитку економіки та праці; виступає стратегічним ресурсом функціонування державних і політичних структур; є фундаментальною засадою соціалізації особистості. Сучасне українське суспільство потребує висококваліфікованих, професійно підготовлених та конкурентоспроможних фахівців у різних сферах життєдіяльності, не залишається осторонь і філософія права. Останні декілька десятиліть філософія права в Україні переживає справжній ренесанс: вона реконститується як окрема наукова та навчальна галузь з усіма супутніми інституціональними ознаками. Філософія потрібна для розвитку здатності думати, тобто бути вченим та навченим щодо будь-якої наукової дисципліни. Філософія у цьому сенсі як дисципліна навчання – універсальна, всезагальна. Без викладання її ми матиме натаскано-навчених не дуже чи зовсім не здатних самостійно і творчо думати. Філософія, про що знають у розвинутих країнах та про що свідчить сам історичний генезис наук, є базовою дисципліною для всіх наукових дисциплін.

Україна стоїть на переході від індустріального до постіндустріального суспільства “Епохи інформації”, яке вимагає від людини: певних умінь, які можна застосовувати за будь-яких обставин; уміння мислити, а не накопичувати певну суму знань і поглядів; не вузьких знань, а загального підходу до вирішення питань; комунікабельності - уміння працювати у злагоді з іншими і спільно доходити мети. У сучасних умовах у навчальному процесі комп'ютер використовується недостатньо часто, проте в ньому закладено величезний потенціал для різноманітності роботи викладача і студента. У даний час, коли активно йде процес повсюдної комп'ютеризації та нові технології приходять в освіту, у викладачів філософських дисциплін виникає наполеглива потреба у використанні мультимедійних засобів, у тому числі й у створенні інтерактивних посібників-презентацій для використання їх на аудиторних заняттях. Одним із пріоритетних векторів розвитку юридичної освіти, згідно національної доктрини, є впровадження інновацій, інформаційних технологій до навчально-виховного процесу новітніх технологій навчання.

У науковій літературі розрізняють нововведення та інновації. Нововведення розуміється як процес впровадження новації. Поряд з цим використовується термін інновація, який найчастіше трактується як поняття, тотожне нововведенням. Виходячи з такого трактування понять нововведення та інновація, інноваційний процес визначають як такі зміни в цілях, умовах, змісті, засобах, методах, формах педагогічної діяльності, які: по-перше, мають новизну; по-друге, мають потенціал підвищення ефективності педагогічних процесів у цілому або якихось їх частин; по-третє, здатні дати довготривалий корисний ефект, виправдовують витрати зусиль і коштів на впровадження нововведення; по-четверте, погоджені з іншими здійснюваними нововведеннями.

Під інноваційним освітнім процесом розуміють процедуру застосування освітніх інновацій з метою якісної зміни мети, структури, змісту, форм і методів навчання, виховання й управління. Під інноваційною педагогічною діяльністю – розробку, апробацію, впровадження, поширення й застосування педагогічних інновацій. Під інноваційною педагогічною технологією – сукупність форм, методів і засобів досягнення високих результатів освітньої діяльності за умов застосування педагогічних інновацій у процесі творчої діяльності педагогічних працівників [1, с. 19]. Застосування інформаційних технологій відразу ж піднімає читання лекцій на якісно новий рівень. Проте воно має ретельно продумувати і обов'язково супроводжуватися зміною методики викладання. Для грамотної організації лекційного курсу з використанням мультимедійних технологій необхідно, по-перше, знати, які можливості вони надають, і, по-друге, вміти ними раціонально скористатися. Це зажадає багато сил і часу на стадії підготовки презентацій, не кажучи вже про постійне вдосконалення, проте на сьогоднішній день комп'ютерні засоби представляють найширші можливості для вдосконалення освітнього процесу і багато в чому визначають перспективи та напрями подальшого розвитку новітніх способів і методів викладання.

На наше переконання, вивчення дисципліни «Філософія права» вимагає застосування нестандартних форм проведення занять. Саме тому настала необхідність застосували під час викладання філософії права таких форм і методів, які б збуджували творчість студентів-юристів, створювали атмосферу розкутості, емоційного піднесення, залучення поза вузівських інтересів і захоплення студентів-юристів до навчального процесу Використання різноманітних нестандартних форм проведення лекцій: лекції-змагання, лекції-консультації, лекції взаємного навчання, лекції-диспути, лекції-семінари, дослідницькі лекції, лекції-дискусії, лекції-екскурсії, лекції - брейн-ринг, лекції-презентації, міжпредметна інтеграція (зв'язок філософії права з іншими предметами філософських напрямків), відео-лекцій з вивчення філософії права; комп'ютерне тестування знань студентів-юристів.

Можна запропонувати викладачам з дисципліни "Філософія права" частіше використовувати у своїй роботі лекцію-візуалізацію. Можна сказати, що її проведення тільки набирає обертів. Немає відповідної літератури, розробле-

ної методики щодо проведення такої форми подання нового матеріалу студентам. Цей вид лекції є результатом нового використання наочності, зміст цього принципу змінюється під впливом даних філософсько-педагогічної науки, форм і методів активного навчання. Лекція-візуалізація — це спосіб передачі інформації, який супроводжується ілюстративним матеріалом (допоміжним) — електронним документом, створеним у вигляді мультимедійної презентації за допомогою програми Microsoft PowerPoint [2, с. 182]. Як відомо, лекція-візуалізація передбачає подання основного змісту навчального матеріалу в наочній формі, наприклад за допомогою анімації, відеоряду, слайдів, малюнків, схем тощо. Особливість лекції полягає в розгорнутому коментуванні візуального ряду, який використовується на етапі пояснення нового матеріалу або систематизації набутих знань. Під час проведення лекції-візуалізації студенти-юристи не будуть пасивними слухачами. Вони повинні брати активну участь у вирішенні проблемної ситуації. Створення такої ситуації дає можливість формувати високий ступінь мисленнєвої діяльності з філософії права. Після пояснення викладачем нового матеріалу, студенти повинні виконати проблемне завдання, наприклад: знайти відповідність між філософом, його твором та філософським надбанням; виписати з твору всі філософські думки тощо. Для цього необхідно самостійно попрацювати з біографією філософа, повторити теорію та історію філософських надбань, ознайомитися з творчістю та основними напрямками філософії права.

Ще одним видом подання нового навчального матеріалу студентам-юристам є лекція-презентація, якій також використовується програма PowerPoint [3, с. 430]. Лекції-презентації (мультимедійні лекції) дозволяють організувати або імітувати навчальний діалог між студентом-юристом і викладачем дисципліни "Філософії права", створювати таке навчальне середовище, в якому студент одночасно виступає читачем, слухачем і глядачем, а також позитивну емоційну атмосферу для сприймання, запам'ятовування та відтворення навчальної інформації, максимальної активізації студентів.

Отже, розглянута нами тема свідчить, що поєднання передових педагогічних технологій з інформаційними, раціональний вибір технічних засобів, розумна політика запровадження нового дозволять викладачам дисципліни "Філософія права" конкурувати зі світовими надбаннями, не допустять інтелектуального відставання нашої країни, адже сучасні комп'ютерні системи надають принципово нових можливостей для впорядкування, організації та подання навчального матеріалу з філософії права, що істотно впливає на педагогічну практику юридичних дисциплін.

1. Волобуєва Т. Б. Теоретичні основи інноваційної моделі навчання / Т. Б. Волобуєва // Наукова скарбниця освіти Донеччини. - 2013. - № 2. - С. 19-24.

2. Єршова І. М. Презентація PowerPoint в навчально-педагогічному дискурсі / І. М. Єршова // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Серія : Філософічна. - 2014. - Вип. 48. - С. 182-185.

3. Тхорів Н. М. Використання програми Microsoft Office PowerPoint для візуалізації

навчального матеріалу з філологічних дисциплін / Н. М. Тхорів // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. - 2013. - №36. - С. 430-433.

Колчанова Валерія Юріївна
студентка групи С-ЮД-614(к)
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник: начальник
відділу організації наукової роботи,
доктор філософських наук
Марченко О.В.*

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

В сучасних умовах руху українського освітнього простору до європейського, на фоні проведення освітніх реформ особливого значення набуває інноваційна діяльність, спрямована на пошук різноманітних педагогічних новацій. Постає необхідність впровадження таких методик, які би більш ефективно розкривали потенціал студентів у різноманітних сферах життєдіяльності, їх інтелектуальні, творчі якості, сприяли підвищенню мотивації до навчання, активізували пізнавальну діяльність та спонукали до творчого пошуку і самовдосконалення.

Актуальність проблеми використання інноваційних технологій навчання філософії права полягає в тому, що сучасні досягнення науки та техніки вимагають сучасних лекцій, які враховують ці досягнення.

Філософія права – розділ філософії, що займається вивченням змісту права, його сутності й поняття, форм існування й цінності, ролі у житті людини, держави, суспільства. Предметну сферу сучасної філософії права визначають проблеми природи і сутності права, його специфіка та особливості, співвідношення права з іншими соціальними нормами, питання сенсу, місця і значення права в системі філософського вчення про світ, людину, форми і норми соціального життя, про методи пізнання, систему цінностей тощо [1, с. 11].

Розвиток освіти ХХІ століття спонукає до оновлення методів та прийомів навчання, запровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій, сучасних концепцій та способів формування у студентів юридичних спеціальностей предметних та життєвих компетенцій. Застосування інноваційних технологій, які будуються на комплексному вивченні особистості всіх учасників навчально-виховного процесу, дає можливість позитивно розвивати їх інтелектуальну, соціальну, духовну сфери, сприяє соціальному самоствердженню й культурному самостворенню.